

Методика застосування ігор на уроках природознавства

Автор: Гречанюк Людмила Василівна

Методика застосування ігор на уроках природознавства

Для з'ясування впливу ігор і ігрових ситуацій на якість знань учнів нами розроблена конкретна методика використання ігор в навчальному процесі. Було розроблено 3 уроки. Наведемо приклади уроків природознавства.

Тема: Однорічні та багаторічні рослини.

Мета: дати учням поняття про однорічні і багаторічні рослини; навчити наводити приклади однорічних та багаторічних рослин своєї місцевості; розвивати вміння порівнювати, виділяти істотні ознаки; виховувати бережне ставлення до рослин.

Тип уроку: комбінований.

Обладнання: ребус, кросворд, сюжетні малюнки, предметні малюнки, ТНЗ.

Хід уроку.

I. Організаційний момент.

Перевірка готовності до уроку.

II. Актуалізація опорних знань.

Перевірка домашнього завдання.

- Що відбувається з деревами і кущами восени?
- Що відбувається з трав'янистими рослинами восени?
- Чим відрізняють між собою дерева, кущі і трав'янисті рослини?
-

III. Повідомлення теми і мети уроку.

1. Опишіть за малюнком і з допомогою поданих у довідці речень особливості рослин восени (усно).

□

Восени рослини змінюють зелене забарвлення на _____, _____. Після перших морозів листя _____. Тільки красуні сосни та ще ялини, як і раніше, стоять у _____ вбранні. Більшість трав _____. Зеленіють суниці, копитняк, які не бояться _____. □

Робота за підручником (48-49).

- Які рослини називають деревами, кущами, трав'янистими рослинами?
- Якими бувають дерева і кущі? Якими можуть бути трав'янисті рослини?

Робота в групах.

1 група

- **Прочитайте текст.**

Дуб – дерево. Про дуба згадують, коли потрібно сказати про щось міцне, довговічне, могутнє. Росте дерево дуже повільно. Стовбур не дуже стрункий, але він широкий, кремезний і дуже міцний, шорохуватий, з глибокими борознами. Крона розлога, гілки вкриті зеленим твердим вощаним листям. Восени на дереві з'являються жолуді – плоди дуба. Ліси, в яких переважають дуби, називають дібровами. Дуби можуть жити до тисячі років. В Україні, в селі Верхня Хортиця на Дніпрі росте 800-літній дуб, під яким запорізькі козаки писали листа турецькому султанові.

Дуб – багаторічна рослина, бо всі дерева – багаторічні.

- **Знайдіть у тексті інформацію про тривалість життя дерев. Обговоріть здобуту інформацію.**

- **Допишіть речення.**

За тривалістю життя усі дерева - _____ .

2 група

- **Прочитайте текст.**

Калина – кущ. Вона не така висока і струнка як, наприклад, берізка. Бо у неї багато тонких стовбурців. Любить рости на узліссях, на берегах лісових річок. Прозоро-червоні ягоди калини досягають пізно восени. Вони кисло-солодкі, дуже приємні на смак. А яка гарна калина навесні, коли гілля її вбирається ніжно-зеленим листям та завітчується білосніжним цвітом! Плодоносить калина щороку і дуже рясно. Живуть кущі рослини до 30 років.

Вона багаторічна рослина, бо кущі за тривалістю життя – багаторічні.

- **Знайдіть в тексті інформацію про тривалість життя кущів. Обговоріть здобуту інформацію.**

- **Допишіть речення.**

За тривалістю життя усі кущі - _____ .

3 група

- **Прочитайте текст.**

Мак - трав'яниста рослина. Людина почала його розводити заради їстівного насіння. Його треба висівати щороку. Якщо мак дикорослий, то він висівається сам. Восени, коли дозріває насіння, рослина відмирає. Насіння зимують у ґрунті, а навесні проростають новими рослинами. Мак - однорічна рослина.

Однорічних рослин серед дикорослих небагато, значна частина з них - бур'яни.

Лісова суниця - трав'яниста рослина. Вона росте на сонячних галявинах. У травні суниця цвіте. Ніжна квітка суниці складається з п'яти пелюсток. У червні починають достигати її перші плоди, які нагадують маленькі червоні вогники. Суниця на одному місці може рости кілька років. Її надземна частина на зиму відмирає. Проте під землею у теплому ґрунті перезимовує коріння. Суниця - багаторічна рослина.

Серед рослин переважають багаторічні. У цих рослин зимують у ґрунті кореневища, як у суниці, бульби, цибулини.

- **Знайдіть в тексті інформацію про тривалість життя трав'янистих рослин. Обговоріть здобуту інформацію.**

- **Допишіть речення.**

За тривалістю життя трав'янисті рослини бувають _____ і _____ .

Встановіть відповідність між назвами груп рослин та їх описом за тривалістю життя.

А Багаторічні рослини

1. Навесні ці рослини проростають із

насіння. Спочатку виростає корінь, стебло і

листки. На початку літа вони цвітуть

і з квітів утворюються плоди з насінням.

Восени ці рослини відмирають.

Б Однорічні рослини

2. У багатьох з них є цибулини, бульби,

кореневища. З них щорічно виростають

нові рослини. Вони цвітуть, плодоносять і

відмирають. А цибулини, бульби, кореневища

зимують у ґрунті. Цих рослин у природі багато

А	
Б	

- До якої з груп за тривалістю життя відносяться названі рослини? Впишіть їх назви у відповідні рядки таблиці 1.

Соняшник, квасоля, горох, огірки, гречка, пшениця, шипшина, липа, цибуля, часник, тюльпан, нарцис, гладіолус, кропива, кульбаба, суниця

Таблиця 1

Однорічні рослини	
--------------------------	--

Багаторічні рослини	
--------------------------------	--

Вилучіть із запропонованих тверджень одне НЕправильне..

А За тривалістю життя усі рослини поділяються на багаторічні і однорічні.

Б Усі дерева та кущі - багаторічні.

В Серед трав'янистих рослин є однорічні і багаторічні.

Г У однорічних рослин є цибулини, бульби, кореневища.

Г Багаторічних рослин у природі більше.

Складіть казку про життя рослин восени на городі.

Домашнє завдання.

С.48-49.

Тема: Зима. Ознаки зими в неживій природі. Погода взимку.

Мета: вчити помічати та описувати ознаки кожної пори року; формувати вміння аналізувати,

узагальнювати, робити висновки з прочитаного, побаченого, почутого; розвивати творчі здібності, збагачувати словниковий запас; пробуджувати у дітей естетичні почуття, розвивати їхні пізнавальні інтереси; виховувати ціннісне ставлення до природи, бажання словами змальовувати красу навколишнього світу.

Тип уроку: урок-подорож

Хід уроку:

I. Організація класу до уроку

Читання девізу уроку.

На уроці ми будемо працювати під девізом:

Діяти - активно!

Думати - оперативно!

Сперечатись - доказово!

Творчо мислити - обов'язково!

II. Мотивація навчальної діяльності

Вправа «Мікрофон»

Діти, ви любите подорожувати? Про що ми можемо дізнатися подорожуючи?

- А щоб наш урок дійсно вийшов таким, якими повинні бути ви?

(Працьовиті, розумні, обізнані, активні, життєрадісні)

- Отже, все залежить тільки від вашої активності, уважності, творчості.

III. Актуалізація опорних знань

- А урок сьогодні дійсно незвичайний. Ми з вами вирушаємо у подорож до країни, назву якої ви дізнаєтеся, коли виконаєте завдання й складете карту подорожі по цій країні.

1. Робота в групах

- Скласти карту подорожі ви зможете, якщо дружно будете працювати в групах.

(Карта подорожі розрізана на частини й лежить на столі учителя. На зворотній стороні написані завдання, які потрібно виконати групам. Після виконання завдань, частини карти прикріплюються на дошку. По мірі виконання завдань складається уся карта подорожі.)

□□□

Визначення теми та завдань уроку

-Як називається країна, до якої ми сьогодні завітаємо? **(ЗИМА)**

-Давайте визначимо зупинки, які будуть під час нашої подорожі. **(СНІЖИНКИ)**

1. **«Галявина спостережливих»**

2. **«Зміни у неживій природі»**

3. «Книжкова»
4. «Рухлива»
5. «Зміни у живій природі»
6. «Творча»

- Отже, на уроці ми повторимо ознаки зими, дізнаємося багато цікавого про цю пору року, побачимо її красу, чарівність, будемо слухати музику зими.

Готові до подорожі? Північний вітер перенесе нас у Зиму. Ми вирушаємо.

Вчитель говорить:

«Після примхливої осені приходять чарівна зима. Іде вона полями, лісами, лугами. Вкриває білою пухнастою ковдрою все навкруги. Тепло й затишно землі під нею. Сипле зима сніжинки на землю. Кружляють вони в танці під музику вітру. І падають, падають на землю... Мороз скував льодом річки та озера. Не чути пташиного співу.»

V. Подорож по країні Зима

1) Ми потрапили на «**Галявину спостережливих**»

А зараз надаю слово черговому з **групи «Синоптики»**

- Заповніть, будь ласка, свої календарі погоди.
- Молодці, продовжуйте вести спостереження, уважно придивляйтеся до змін, які відбуваються в природі.
- А зараз пограємо з вами гру на уважність **«Які слова живуть узимку?»** (Учитель називає різні слова, учні плескають у долоні лише тоді, коли це слово стосується зими: **(сніг, листок, ковзани, лід, квітка, мороз, хуртовина, хліб, холод, спека)**).

2) Вправа «Асоціативний куш»

- Зима! Кожна людина сприймає цю пору року по-своєму. Для когось вона холодна, сувора снігова королева, що хоче всіх заморозити. А для когось - добра фея - чарівниця, яка принесла із собою веселощі, зимові забави, новорічний маскарад, різдвяні свята, подарунки.

То ж яка ж вона, ця загадкова Зима? Що ви уявляєте, коли чуєте це слово?

- **(Мороз, ковзани, хуртовина, сніжинки, санчата, Новий рік, День святого Миколая)**

3). Наступна наша зупинка **«Зміни у неживій природі»** (СЛАЙД 6)

- Зима приходиться до нас не сама, а з своїми синами -місяцями -назвіть їх.
- А чому вони так називаються вам зараз розкажуть діти з **групи «Дослідники»**.
- **Назва останнього місяця в нашому календарі — «грудень» — зустрічається вже на початку 15 ст. і свідчить про стан доріг. Вони затверділи після листопадових дощів і відлиг, вкрилися грудочками мерзлого ґрунту. Наші прадіди охрестили грудень студенем, студенцем, хмуренем, підберихою. Грудень вважають найпохмурішим місяцем року. Незвичайним днем у цьому місяці є 22 грудня — день зимового сонцестояння. Двадцять другого грудня день — найкоротший, а ніч — найдовша.**

- **Січень у народі має назви студень, сніжень, ранок року. Давні римляни вірили, що перший місяць року визначає життя людини на весь рік. Перший місяць року – січень. У січні не тільки сніг січе, а ще й мороз вогнем пече. Товщає лід на річках, ростуть сніжні кучугури.**

- **За старих часів лютий замикав рік, тому його ще називали «межень», бо він проводив межу між старим і новим роком. Сьогодні ж лютий – останній місяць матінки-зими. Та хоча він і останній, усе одно приходить до нас із сердитими вітровіями й сніжними заметілями, а звідси ще й такі його назви – «сніговій», «вітродув».**

4) Фізкультхвилинка

- А зараз давайте відпочинемо з нашою ялинкою.

- **Сіли дітки всі гарненько. Спинки держимо рівненько.**

Книги розгортаємо, Знання здобуваємо.

5) Отже, ви здогадалися, що наша наступна зупинка - «Книжкова» (Робота з підручником с. 73)

- Давайте прочитаємо і дізнаємось, як у давні часи ще називали місяць

«грудень»?

- Прочитайте про другий місяць зими і скажіть, чому кажуть, що «Січень снігом січе»?

- Прочитайте про лютий. Що дізналися нового про цей місяць?

- А які прислів'я, пов'язані з зимовими місяцями ви знаєте?

- **Грудень рік кінчає, зиму починає.**

- **Січень – року початок, зимі – середина.**

- **Лютий малює, красну весну чує.**

- Діти, скажіть, які ви знаєте народні прикмети про зиму?

- **Багато снігу - багато хліба.**

- **Був уночі іній - вдень сніг не випаде.**

- **В лютому сонце йде на літо, а зима на мороз..**

- Придивіться до зимового пейзажу.

- Які кольори полюбляє наша гостя?(сріблястий, синій, голубий)

- Але так було не завжди. Послухайте уважно казку й скажіть, хто ж допоміг зимі.

- Вчитель читає казку: **«Прийшла Зима. Нема краси навколо. Все засипано снігом. Морози тріщать. Холодно, сумно. Довго думали її три донечки, як зробити так, щоб їхню матінку полюбили люди. І вирішили: найстарша - сплела дивне мереживо з білих та срібних ниток і накинула його на дерева, кущі, паркани. Це були іній та паморозь. Середня кроїти любила візерунки. Вирізала їх із снігу і насипала на землю. Заіскрились вони у променях сонця. І називали їх - сніжинками. А молодша краще за всіх малювала квіти, дерева, трави. Взяла відерце з крижаною фарбою й срібним пензликом розмалювала вікна будинків. З того часу**

взимку стало красиво.»

- Ітак, хто ж допоміг прикрасити зиму ?
- Чим донечки прикрасили зиму? (снігом, інеем)
- Отже, ми можемо зробити висновок, що зиму не можна назвати безбарвною. Вона поєднує в собі безліч кольорів. Вам лише потрібно вміти їх бачити.
- Діти, скажіть, що сталося з озерами, річками взимку? (Вони вкриті льодом)
- Що за срібло на деревах? (Іній)
- Навіщо землі сніг? (Сніг захищає рослини від морозу. А ще - навесні це волога для ґрунту)
- Які звуки ви чуєте у зимовій природі? (Сніг рипить під ногами, мороз тріщить, хуртовина віє, вітер стогне, завіває, бурульки дзвенять ніжними кришталевиими звуками).
- А зараз послухайте вірш а ви скажете, що ви уявили. Які картини намалювали б?

Пада, пада сніг лапатий...

Він м'який, неначе вата,

Землю пухом укриває,

Все навколо прикрашає. Розцвітають на очах

Білі квіти на кущах.

А буває сніг іскристий —

Гарні зірки льодянисті.

Кожна зірка наче казка

І зимова ніжна ласка.

Їх Снігурка вирізала

І навколо розсипала.

- То що ви уявили ?
- Яким може бути сніг?
- Тож, в яку пору року відбуваються названі зміни? (Взимку)
- Про яку природу ми говорили? (Про неживу)
- Давайте зробимо висновок, чому у неживій природі відбулися ці зміни? (Сонце знаходиться низько над землею, погано прогріває землю)

б) Наступна наша зупинка - «Зміни у живій природі».

- Ви багато спостерігали за природою й маєте досвід, як тварини
- пристосувалися до зими. Тому зараз я пропоную вам говорити від імені самої природи. Кожна група

отримує своє завдання.

- **I група. Від імені пташок.** Знайти птахів, які відлітають в теплі краї та

які залишаються. **(Багато птахів відлетіло у теплі краї, бо вони не можуть знайти взимку у нашому краї собі корму. Це лелеки, зозулі, солов'ї, чаплі. Не відлітають на зиму дятли, горобці, сороки, синиці. Вони знаходять взимку для себе корм).**

- **II група. Від імені звірів.** Розказати, як звірі підготувалися до зими.

(По-різному зустрічають зиму звірі. Коли восени холоднішає і нічого їсти, деякі звірі впадають у сплячку. Це ведмеді, їжаки, борсуки. Білочки, миші заготовили собі багато їжі на зиму. У багатьох звірів відростає на зиму густа шерсть).

- **III група. Від імені рослин.** Розказати про зміни в житті рослин.

(Рослини взимку не ростуть, вони перебувають у стані спокою. Більшість дерев і кущів без листя. Лише на ялинах і соснах залишилися листочки - хвоїнки. Вони опадають поступово, не всі одразу. Тому ці рослини завжди зелені).

- Зима нікого не залишає байдужим. Вона принесла зміни в живу та неживу природу, і на уроці ви вже пересвідчилися в цьому. Вона може бути сумною й веселою, суворою й лагідною.

7). Не байдужими до цієї чарівної пори року виявилися і учні нашої **«Творчої» групи.** Давайте послухаємо, які вірші вони склали.

- *(Що зробила? що?) сизокрила,*

(Яким? чим? що?) вкрила.

(Звідки? що роблять? які?) сніжинки

(Хто? що зробили? у чий?) хатинки.

- *Взимку, наче б то пушок,*

З неба сиплеться сніжок.

У дворі з самого ранку

Лижі, ковзани і санки.

8). Гра «Незакінчене речення»

- Діти, я гадаю, ви теж не залишилися байдужими до зими.

- Тому, допоможіть, будь ласка, мені. Ваше завдання – закінчувати речення. Але одна умова – вам треба додавати лише одне слово, яке є ознакою зими.

От випав сніг. Яка обнова!

Зима тоді така ... **(чудова).**

Міста чистенькі, білі села –

Зима і радісна, й ... **(весела).**

Танцюють вальс сніжники ніжні,

Зима пухка і ... (**білосніжна**).

Вона буває і серйозна,

Суха і вітряна, й ... (**морозна**).

А як насуне хмара сива,

Зима по-своєму ... (**красива**).

А вранці іній – от обнова!

Яка зима у нас ... (**казкова**)!

Гілок од інею не видно,

Тоді вона, звичайно ... (**срібна**).

Зима буває вередлива,

То часом добра, то ... (**сварлива**).

Яка ж зима? Яка вона?

Вона й весела, і ... (**сумна**),

Морозна, сніжна і ... (**грайлива**).

- Ось і добігає до кінця наша сьогоднішня подорож. Але подорож по країні Зима ще триватиме цілих два місяці.

VI Підсумок уроку

- Давайте підведемо підсумок.
- Я дізнався ...
- Всі зміни в неживій природі відбуваються тому, що
- Мені сподобалося...

Д/З

На високий рівень – знайти цікаві відомості про зиму.

На достатній рівень – робота з підручником с. 73

На середній рівень – намалювати, якою ви уявили зиму.

Самооцінка

- Розмалуйте сніжинку кольором, який відповідає вашому настрою. Зробіть снігопад сніжинок.

Цікавинка

А чи знаєте ви, більшість людей на планеті ніколи в житті не бачили снігу! Уявляєте? Тож нам з вами дуже пощастило, що ми маємо змогу милуватися рясними снігопадами за вікном. Серед сніжинок не існує двох однакових і всі вони мають шестикутну форму. Ще один цікавий факт: при падінні у воду сніжинка

«співає», створюючи дуже високий звук, нечутний для людського вуха. Зате риба його прекрасно чує, і, більше того, дуже не любить.

Виявляється, що сніжинка на 95 % складається з повітря. Саме тому сніжинки так повільно падають на землю, немов кружляючи в повільному танці. Те, що сніжинка має в своїй структурі повітря, пояснює її білий колір.

Існує така легенда, чому сніг білий .

Одного разу з'явився сніг. Він не мав кольору і коли була зима, то люди його не бачили. Пішов він до фіалки, та й каже:

— Фіалко, дай мені свій гарний фіолетовий колір, щоб я був такого ж кольору.

А фіалка відповідає:

— Цей колір тільки мій і я не хочу щоб його мав хтось інший.

Пішов сніг далі шукати собі колір. Довго він блукав і натрапив на троянду, каже:

— Трояндо, в тебе такий колір, як у королеви! Чи можеш ти зі мною ним поділитися?

— Вибач, але якщо ти будеш мати мій колір, то всі будуть захоплюватися не лише моєю красою, а й твоєю, тому я не дам тобі свого кольору.

Ще в багатьох рослин просив кольору сніг та ніхто з ним не поділився. Пішов сніг з поганим настроєм до лісу. Зустрів його підсніжник та й питає:

— Чому ти такий сумний?

Сніг розповів свою історію про пошук кольору, а коли закінчив, то підсніжник запропонував йому свій колір. Сніг був дуже вдячний квітці і коли він взимку випадає, то зігріває підсніжник в знак подяки.

- Взимку всі люблять ліпити сніговика. А чи знаєте ви, що один з найбільших сніговиків був заввишки 35 метрів і важив 4000 тон.

Тема уроку: Підсумковий урок з теми «Нежива природа»

Мета уроку: Удосконалення вмінь виділяти в предметах нові ознаки, зіставляти предмети неживої природи за однією ознакою, визначати їх значення в природі;

Вчити (за допомогою) вчителя робити висновки - узагальнення за результатами виконаних практичних навчальних завдань;

Сприяти стимулюванню навчальних досягнень першокласників та збереження їх здоров'я шляхом введення в урок здоров'язбережувальних технологій (танцювальна фізкульт- хвилинка, релаксація). Розвиток комунікативних навичок, пізнавальної та дослідницької діяльності; вміння висловлювати взаємозв'язки в довір'ї. Виховування взаємоповаги під час роботи в групах, відповідальності, дбайливого ставлення до природних багатств.

Тип уроку: урок узагальнення та систематизації знань.

Обладнання уроку: ІКТ, відеозаписи: «Сонце», «Повітря», уривок з мультфільму «Паровозик із Ромашково» (пісенька паровозика), салюти; аудіо записи: мінусовка до пісеньки «Голубий вагон», музика до

телепередачі «В світі тварин», звуки дощу, струмочка; карта - подорожі «Скарби неживої природи», роздатковий матеріал, кольорові олівці, клей, горішки для оцінювання.

Хід уроку

I. Актуалізація опорних знань, умінь та навичок.

(діти заходять до класу під музику із передачі «В світі тварин»)

1. Привітання вчителя:

Починається урок.

Незвичайний і цікавий.

Тож гостей зібрав чимало.

Повернімося обличчям до гостей

І лагідно промовимо: «Добрий день»

2. Гра «Я бажаю тобі успіху...»

Сьогодні у нас незвичайний урок,

Сьогодні ми зробимо ще один крок

В країну Природи, в країну чудову.

Що нас там чекає - нам ще невідомо

Рукою легенько я лише махну

І вкрай цей чудовий вас всіх поведу.

3. Об'єднання в групи.

Сьогодні у нас незвичайний урок, ми відправляємося в заочну подорож по країні «Нежива природа» за скарбами. У мене чарівний капелюх, витягуєте квиток і відправляєтеся до свого вагону.

4. Фенологічні спостереження (доповідь чергового метеоролога)

(діти записують до зошита)

5. Правила уроку - подорожі

(діти пригадують, а вчитель вивішує на дошці малюнкові

правила подорожі - уроку)

6. Знайомство із картою подорожі.

7. Повідомлення про оцінювання навчальних

(На кінець подорожі ми узнаємо, які скарби є у неживої природи. А в кінці ми теж знайдемо свої скарби - скарби знань, цобачимо, який вагон - група їх назбирає найбільшу кількість)

8. Складання асоціативного куща «Природа»

- Якою буває природа?
- Що відноситься до живої природи?
- Чому рослини, тварини, людина - жива природа?

(Звучить звук казкового потягу і діти відправляють у подорож.

П. Узагальнення та систематизація знань, умінь та навичок.

1. Зупинка « Відгадайка»

Ми під'їхали до першої зупинки. Щоб дізнатися про перший скарб нам треба відгадати загадку

За лісами, за горами

Золотий кружок встає.

Що це?(Сонце)

(відео про Сонце)

(робота в групах)

1 група - Відновити прислів'я про Сонце

(Сонце світить, Сонце сяє - вся природа воскресає)

2 група - Які рослини схожі на Сонце? (Соняшник, кульбабка, апельсин)

(1. Парубійко я вродливий

Дуже гарний, не шкодливий.

І росту собі на волі -

На городі і в полі,

Квіт до сонця повертаю,

за те й назву собі маю (сонях)

Квітець жовту фарбу взяв,

Моріжок розмалював.

Із - під пензлика розквітли,

Наче сонце, диво - квіти (кульбабка)

3 група - розповідь про Сонце.

4 група - що дає Сонце Землі

Висновок: Сонце дає Землі тепло, світло, енергію, красу, життя.

(знову сіли на потяг і поїхали далі)

2. Зупинка «Встигайка»

Знову зупинка, нас чекає другий скарб, а який - відгадайте загадку.

Де не ступиш, всюди маєш,

Хоч не бачиш, а вживаєш (повітря)

- Давайте пригадаємо про повітря, а в цьому нам допоможе відео.

(Завдання для груп)

1 група - наклеїти властивості повітря;

1 група - наклеїти забруднювачів повітря;

2 група - наклеїти, кому потрібно повітря;

3 група - наклеїти правила очищення повітря в кімнаті, в класі.

Висновок: Повітря - це наше життя і його слід берегти від забруднення.

Увага!!! Ми з вами далі відправляємося, але поїдемо на іншому потязі - потязі із «Ромашково»

(танцювальна фізкультхвилинка)

3. Зупинка «Добавляй- ка»

Третій скарб - це відповідь до загадки

Що таке: пливе і ллється,

Часом на камінь дереться.

Як немає - все всихає

Звірі й птахи помирають (Вода)

«Експрес - опитування»

- Яку воду можна носити в решеті?
- Намистинки нові ніч згубила у траві

Вранці сонечко устало - намистин очки зібрало.

- Розсипався горіх на сто доріг, та ніхто його не збирає.
- Під час кипіння із чайника іде...

Але Вода не хоче вас відпускати, просить в гру з нею пограти. Доберіть слова для уславлення краси та значення води:

- Розляглася земля неозора, а найкраща вода....
- На землі калинове намисто, а найкраща вода...
- Ось і день проминув, ніч коротка, а найкраща вода...

Вода задоволена вашими відповідями та аргументацією і надає нам можливість відпочити.

- Хвилинка релаксації:

- звуки дощу:

-звук джерела.

Висновок: Без води на Землі немає життя.

(знову потяг нас кличе в дорогу)

4. Зупинка «Підземелько»

Ми з вами під'їхали до останньої зупинки.

Що за скарби тут заховані?

- Як називається верхній шар Землі?

- Як називаються скарби, які знаходяться під землею і на землі?

1 група - розгадайте кросворд «Шари ґрунту»

2 група - Для кого ґрунт є домівкою?

3 група - з'єднайте стрілками із яких корисних копалин зроблені ці вироби?

4 група - розповідь про кам'яне вугілля, пісок та нафту.

Так, які скарби має «Нежива природа»?

Знову нас потяг кличе, їдемо додому, в школу. Підсумок уроку.

Ось і уроку кінець, хто працював - молодець, Що сподобалось вам - поділіться. Що не сподобалось - поділіться. (Діти говорять...)

А зараз настала хвилююча мить, кожна група - вагон рахують кількість своїх срібних горішків. Скільки скарбів отримала група №1, №2, №3 та № 4.)

Я дякую вам за цікаву роботу.

Ви сьогодні були маленькими дослідниками і мені хочеться вірити, що в майбутньому свої наукові досліді продовжити, будете берегти і примножувати багатства живої і неживої природи.

На честь ваших високих навчальних досягнень - феєрверк.

А що ми побажаємо нашим гостям, адже вони були поруч із нами і допомагали на протязі всього уроку.

- Ми бажаємо Вам, щоб Ви завжди знаходили Скарби Здоров'я, Успіху і Щастя!!! До побачення!!!

ЛІТЕРАТУРА

1. Амонашвили Ш.А. Здравствуйте, дети! - М.,1983. - 208 с.
2. Амонашвили Ш.А. Обучение. Оценка. Отметка. - М.,1980.
3. Балаева Н.І. Активізація пізнавальної діяльності учнів на уроках у початкових класах // Педагогіка і психологія. - 2004. - №278. - С. 8-10.
4. Выготский Л.С. Игра и ее роль в психическом развитии ребенка. - Вопросы к психологии, №6 1966

5. Громик Є. Гра - найсерйозніша справа // Початкова школа, 1999. - №7. - С. 41-43.
6. Зуев В.Ф. Избр. педагогич. труды. - М.: изд. АПМРСФСР, 1953, с. 56
7. Коменский А.Я. Великая дидактика. Прилож. к ж. «Начальная школа», 1975, с. 108
8. Котляр А. Кросворди // Рідна школа. - 1999. - №5. - С. 80.
9. Крупская Н.К. Педагогические соч. - М., 1959, т. 3
10. Макаренко А.С. Собр. соч. в 7 томах. - М., изд. АПНРСФСР, 1983, т. 4
11. Сапронова Д.Д. Использование занимательных материалов на уроке природоведение. - «Начальная школа», №7-8 1994
12. Сухомлинский В.А. Сухомлинский о воспитании. - М., 1989
13. Фіцула М.М. Педагогіка. - К.: Видавничий центр «Академія», 2002. -528 с.
14. Чекіна О.Ю.Інтегровані уроки у початковій школі.-Х.:Вид. Група «Основа:» Тріад*», 2007. -192 с. (Початкові інновації. Майстерня)»
15. Чуракова Р.Г. Развивающее обучение на пороге XXI века // Начальная школа. -2001. - №5. - С. 16-19.
16. Шарапова Л.С. Навчання в 3 (2) класах. Природознавство. - К.: Освіта, 1995.
17. Эльконин Д.Б. Психология игры. - М., 1978

«Обери правильну дорогу»

Дидактичне завдання. Уточнити знання дітей про взаємозв'язок людини з природою на основі конкретних правил поведінки в природному середовищі.

Ігрова дія. Дитина має визначити, якою стежкою вона пройде і пояснити свій вибір.

Хід гри.

I варіант. Пропонуються три стежки. Якщо піти першою - можна потоптати конвалії, якщо другою - наступити на мурашник. Посередині третьої - горить багаття.

Висновок, що мають робити учасники гри: іти третьою стежкою, але спочатку загасити багаття.

II варіант. Слід обрати дорогу. На першій розташований завод - тут забруднене повітря. На другій - рухається багато транспорту. Третя дорога - алея з густо насадженими деревами. Висновок, що мають зробити учасники гри: найкраще йти третьою дорогою, оскільки тут дихатимеш чистим повітрям і можеш послухати спів птахів.

«Треба - не можна»

Дидактичне завдання. Закріпити правила поведінки в природному середовищі.

Ігрова дія. Дитина має дати правильну відповідь, як слід і як не слід поводитися в природі. І в цьому випадку вона отримує фант. Виграє той, хто збере найбільше фантів.

Хід гри.

Вчитель пропонує дітям уявити, що вони знаходяться в лісі. Потрібно пригадати, як слід поводитися і чого не можна робити. Вчитель називає дію, а діти відповідають «можна» чи «не можна».

Згодом пропонується ускладнений варіант гри. На слова вчителя «можна» або «не можна» діти називають відповідні вчинки.

Можна: саджати квіти і рослини;

охороняти рідкісні рослини;

берегти молоді рослини;

обгороджувати мурашники;

спостерігати за жабами;

милуватися красою природи;

підгодовувати птахів;

прибирати місце відпочинку.

Не можна: ламати гілки дерев;

обдирати кору дерев;

рвати багато квітів;

збивати гриби ногами;

ловити метеликів;

руйнувати павутиння та мурашники;

ловити жаб.

«Відгадай правило»

Дидактичне завдання. Закріпити вміння дітей співвідносити зображені на малюнках вчинки із відомими їм правилами.

Унаочнення. Малюнки до таких правил.

1. Не зривай квіти.
2. Не лови бабок, метеликів.
3. Не ламай гілки дерев, кущів.
4. Не руйнуй мурашників.
5. Не чіпай пташиних гнізд.

«Хто краще запам'ятав»

Дидактичне завдання. Уточнити знання дітей про взаємозв'язки між об'єктами природи; закріпити знання про птахів, природоохоронні переконання дітей.

Хід гри.

Розповідь вчителя про користь птахів.

Вірш К.Приходько «Лісова бригада»

У лісі сталася біда –

Гусінь листя об'їда:

І на дубі, і на клені,

І на ясені зеленім.

Солов'ї, шпаки, синиці

Вмить злетілись, як годиться,

І давай сурмить тривогу:

- Гей, пташки! На допомогу!

Діти повинні назвати дерева, що постраждали від шкідників, птахів, які врятували ці дерева. Зробити висновок про користь, яку вони приносять деревам; встановити причинно-наслідковий зв'язок. Хто правильно відповів – отримує фішку. Виграє той, хто отримав більше фішок.

«Відгадай, хто це?»

Вчитель включає запис голосів тварин і птахів, діти повинні відгадати, хто це?

Мета. Закріпити назви птахів і тварин та вміння групувати тварин і птахів (свійські та дикі).

«Ходить буква рядами»

Дидактичне завдання. Група дітей (під музику) рухається по колу. Ведучий в середині кола рухається в протилежному напрямку. Говорить слова:

Ходить буква рядами,

Дружити хоче з вами,

Кого за руку візьме

Нехай той птаха назве.

Ведучий торкається рук дитини і говорить букву. Дитина повинна назвати назву птахів, що починаються з цієї букви.

Можна замінити слово «птаха» на звіра, кущ, дерево.

«Допоможіть кожному потрапити додому»

Дидактичне завдання. Грає двоє дітей чи дві команди. Вони отримують картинки із зображенням тварин та їх житлом. За сигналом потрібно правильно розкласти картинку тварини і напроти його будиночок. Хто перший правильно це зробить, той і переможець.

Обладнання. Два комплекти малюнків.

Барліг - ведмідь;

Риба - акваріум;

Собака - будка;

Шпак - шпаківня;

Бджола - вулик;

Жаба - вода;

Птах - гніздо;

Білка - дупло;

Нора - миша.

«З якої квітки бджілка збрала мед?»

Дидактичне завдання. Грає довільна кількість дітей. Кожен отримує «бджілку з відерцем», на якому написана літера. За сигналом потрібно правильно посадити бджілку на квітку, з якої вона збере мед, тобто

на квітку, назва якої розпочинається з цієї літери.

« Якими звуками розрізняємо цих тварин? »

Дидактичне завдання. На дошці виставлено картинки із зображенням сови, півня, корови, собаки, ворони, вужа, лева, корови, жаби, свині і т.д.

Вчитель називає: каркає. Кукурікає, шипить, гавкає, гарчить, реве, мукає, кумкає, ухає, рохкає.

Відповідно із сказаним дитина, яка знає, бере картинку і показує дітям із звуком цієї тварини.

«Коли це буває»

Дидактичне завдання. Кожна дитина отримує чи вибирає самостійно половинку картинки із зображенням дерева. Поділившись на групи по двоє дітей виконують спільне завдання. Скласти картинку. Розповісти про це дерево та його охорону.

Обладнання. Картинки із зображенням дерев (каштан, береза, горобина тощо), кожна у різні пори року (взимку, влітку, восени, весною), картинки розрізнені на дві частини.

«Посади клумбу по порядку»

Дидактичне завдання. Грає 5-10 дітей. Кожен гравець вибирає квітку (в пелюстках є цифра) і повинен посадити тільки тоді, коли наступить його черга.

Обладнання. Набірне полотно (клумба).

Квіти: мак -1, волошка -2, пролісок - 3, троянда -4, фіалка - 5, конвалія - 6, барвінок - 7, мальва - 8, кульбаба -9, ромашка - 10.

«Знайди своє дерево»

Вчитель кожному учневі роздає листочки з берези, дуба, липи, горіха, клена і т.д. (обрати дерева, які ростуть на території школи) і пропонує пограти у гру «Хто швидше знайде своє дерево».

За сигналом вчителя діти розбігаються на подвір'ї і відшуковують своє дерево. Гра повторюється три рази.

«Хто в лісі живе»

Ця гра розпочинається загадками. Діти відгадують їх, відбирають ті назви, які можна вписати в клітинки на запропонованому малюнку.

Сіреньке, маленьке, хоч якого kota з місця стягне.(Миша)

Біжить він у долині у сіренькій кожушині. (Заєць)

Хоч не шию я ніколи, а голок у мене доволі. (Їжак)

Живе в лісі, хижа, дика, душить кури та індики. (Лисиця)

По полю гасає, овечок хапає і нас лякає.(Вовк)

Влітку наїдається, взимку відсипається. (Ведмідь)

«Хто де живе»

Дидактичне завдання. Дитина отримує пейзаж лісу, річки, неба і картинки із зображенням птахів, риб, комах, звірів.

Завдання. розмістити відповідно хто де живе.

«Горобчики»

Дидактичне завдання. Гравці називають себе квітами, кущами або деревами. Наприклад: яблуня, дуб, тополя, груша і т.д. Ведучий починає гру, він говорить: «Цвірінь, цвірінь, сидів горобчик на малині, полетів на яблуню.» Яблуня підхоплює: «Цвірінь, цвірінь, сидів горобчик на яблуні, полетів на ...»

Вказівки до гри. Мінімальна кількість - чотири. Розмову вести чітко, швидко, за зволікання і неуважність береться фант. Потім розігруються фанти.

«Павутинка»

Дидактичні завдання. Вчитель розподіляє ролі, кожній дитині прикріплює таблички з відповідним малюнком. Діти стають у коло, один з них тримає клубок ниток і розпочинає гру: «Я липа, мені потрібне сонце». Далі продовжують по черзі: «Сонце називає повітря», «повітрям дихає білочка», «Білочка їсть горішки ліщини», «На ліщині живуть комахи», «Комах їдять жаби», «Жаб поїдають лелеки», «Лелеки приносять користь людям», «Людам потрібне сонце».

Перший гравець тримає кінець нитки, а клубок кидає «Сонцю», потім мандрує до «Повітря», «Білочка», «Ліщина» - і так доки всі гравці не будуть взаємопов'язані між собою клубком.

Підсумок. В природі існують взаємозв'язки, а їх вивчає наука екологія.

«Як тварини грають у квача»

Дидактичне завдання. гравці діляться на дві команди і стають шеренгами один навпроти одного на відстані 3-4 метри. За командою одна група «тварин» втікає, а інша наздоганяє їх.

Проте вони повинні рухатися по-особливому - як тварини. Наприклад, в одній групі - стрибають, як жаби, в наступній - високо піднімаючи ноги, як чаплі. За кожного спійманого гравця команда отримує одне очко. При повторі гри діти міняються ролями. Перемагає та команда, що першою набрала певну кількість очок. Зауваження: хто неправильно імітує рухи тварин, або, поспішаючи, виконує їх несумлінно вибуває з гри.

«У зоопарку»

Дидактичне завдання. Діти об'єднуються у дві команди і шикуються в дві шеренги, відстань між якими 5-10 кроків. Гравці кожної команди по черзі зображають певну тварину за допомогою різноманітних рухів, жестів, міміки і т. д.

Суперники мають відгадати, про яку тварину йде мова. Як тільки її «розсекречено», одна команда втікає, а інша - наздоганяє. Впіймані переходять на бік суперників. Потім команди міняються ролями і гра триває. Перемагає та команда, яка має найбільше пійманих.

«Знайди свій дім»

Дидактичне завдання. Кожен із гравців отримує назву певної рослини чи тварини різних природних угруповань (лісу, поля, саду, луків, водойми). Кілька з них, що стоять на відстані 10-12 метрів від усіх учнів, за кілька метрів одне від одного, за командою вчителя показують назви цих угруповань, а учні, що стоять в ряд, біжать туди, де їхня рослина чи тварина зустрічаються в природі. Виграє та команда, що першою прибіжить і візьметься за руки, міняються назвами.

«Жива і нежива природа»

Вчитель називає предмети живої і неживої природи, а учні відповідають сигнальними картками: «ж» чи «н».

Приклад: джміль, Земля, метелик, горобець, глина, кролик, пісок, лелека, яблуня, камінь, вівця, Сонце, небо, осика, мурашка, м'ята.

«Добре чи погано»

- Наші предки обожнювали природу й берегли її. Це добре чи погано?

- Раніше, коли гинула якась тварина, її обов'язково закопували. Це добре чи погано?

- Мінеральні добрива та отрутохімікати весняними та дощовими водами змиваються в ріки й озера. Це добре чи погано?

- Не далеко від нашого будинку є парк і ми граємо в ньому. Це добре чи погано?

- Ми граємося у дворі. Тут чисто і затишно, бо стежимо за чистотою. Це добре чи погано?

- У нашій воді дуже багато хлорки. Наша сім'я вживає тільки відстояну воду. Це добре чи погано?

- Багато людей живе на берегах великих річок, а у нас протікає маленька річечка. Вода в ній чиста і прозора. В ній ми купаємося. Це добре чи погано?

«Поле чудес»

Умови і правила гри. Черговий учасник гри крутить стрілку, що вмонтована в центр диска за принципом дзиги. Сектор, на якому вона зупиниться. Визначає подальші дії гравця і ігрові завдання, він розв'язуватиме в тому разі, якщо стрілка зупиниться на будь-якому секторі, крім «Банкрут», «Приз», «Перехід ходу».

Запитання до гри.

- Чого не можна набрати в решето. (Води)

Кам'яну сорочку має, нікуди не поспішає. (Черепаха)

Пливе пані в срібнім жупані, а на тім жупані латка на латці. (Риба)

-Жабчині дітки.(Пуголовки)

-Хто на собі хатку носить? (Равлик)

- Під водою він живе, ходить задом наперед.(Рак)

- Носач ногатий, окач окатий, з води визирає, комах хапає. (Жаба)

- Одна з найпоширеніших акваріумних риб. (Гупі)

Гра «Склади слова - назви весняних квітів».

ме	під	ок
сніж	дун	про
ка	ліс	ник

. Відгадайте загадки і назвіть, як ці рослини розмножуються.

І печуть мене, і варять,

І їдять мене, і хвалять,

Бо я добра. (*Картопля*)

Хто на грядці серед літа

Одягає безліч свиток? (*Капуста*)

Жовтий карапуз

Йшов городом та й загруз.

Бо насіння стільки має,

Що аж боки роздимає.

Через те й загруз ... (*гарбуз*).

Як не віриш - перевір.

На мені дванадцять шкір!

А гризнеш - в сльозах покинеш,

Бо я звуся ... (*цибулина*).

Я кругленька, червоненька,

З хвостиком тоненьким.

На городі мене рвуть

І до столу подають. *(Редиска)*

Я на грядці сонцем сяю,

Родичів багато маю.

Гарбузову господиню

Усі знають. Хто я? *(Диня)*

Подивись, які ми гожі,

З яблуками трохи схожі.

Хоч не стрункі і на зріст невисокі,

Ми маємо червоні і гладенькі щоки.

(Помідори)

На городі вона

Пишні коси розпліта.

У зеленії хустинки

Золоті хова зернинки. (Кукурудза)

Як гарбуз товстенький,

Кольором зелений,

А солодкий, наче мед...

Відгадаєш цей секрет? (Кавун)

Ми цукрові, ми кормові,

Є брати у нас столові.

Ми зростаємо рядками.

Люди звать нас ... (буряками)

Мое тіло над землею,

Кучерики понад нею.

Любить мене кожна юшка.

Називаюсь я ... (*петрушка*)

Корінець пекучий дуже,

Та усім потрібен він.

Ви здогадуєтесь, друзі?

Ця рослина зветься ... (*хрін*).

Червоний Макар

По полу скакав,

А в борщ плигнув. (*Перець*)

Кругла, а не місяць,

Біла, а не борошно,

З хвостиком,

А не миша. (*Редька*)